

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

2025-YIL APREL. NAVBATDAN TASHQARI SON

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 441 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayeich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 28-fevraldagi 333/5-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ПРИНЦИПЫ ПЕРЕХОДА УЗБЕКИСТАНА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ, СУЩЕСТВУЮЩИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ	12
Набиев Дилмурод Хамидуллаевич	
YaShIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLASH TIRISH TA'SIRIDA MEHNAT BOZORINING TRANSFORMASIYASI	19
Abduraxmanov Kalandar Xo'jaevich	
РОЛЬ ТВОРЧЕСКОГО ТРУДА В ПОВЫШЕНИИ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТИ	26
Гулямов Саидахор Саидахмедович, Икрамов Мурат Акрамович, Очилов Акрам Одилович	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASH MAQSADIDA "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ZARURATI	33
O.X. Hamidov, D.Sh. Yavmutov	
ESG-ИНСТРУМЕНТАРИЙ КАК ФАКТОР УСИЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	38
Татьяна Юрьевна Анопоченко, Сергей Вадимович Ревунов, Роман Вадимович Ревунов	
TRANSITION OF RUSSIAN REGIONS TO A CLOSED-LOOP ECONOMY	49
Nikonov Sergey Mikhailovich, Ochilov Akram Odilovich, Filipenko Alexander Alexandrovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TUZILISHI	53
Navruz-Zoda Baxtiyor Negmatovich	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ДРАЙВЕР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА И МОДЕРНИЗАЦИИ РАБОЧИХ МЕСТ В УЗБЕКИСТАНЕ	59
Зокирова Нодира Каландаровна	
KREATIV IQTISODIYOT VA UNING INDUSTRIYA TURLARINING NAZARIY MASALALARI	64
Mamayunus Pardaev, Obid Pardaev, Akram Ochilov	
EKOLOGIK OMILLARNI HISOBGA OLGAN HOLDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHDA ERISHISH	73
Saidov Muhammadali Hakimovich, Ochilov Akram Odilovich, Esanbekov Diyorbek Mirzabek o'g'li	
INNOVASION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI KOOPERASIYASINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	81
Raxmatulla Ergashev	
KARTOSHKKA MOSLANUVCHAN NAVLARI TURLI EKISH MUDDATLARI VA MULCHALASHLARDA HOSILDORLIGI HAMDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	86
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Toshpulatova Surayyo Tulqin qizi, Ismayilov Alisher Isroilovich	
YASHIL IQTISODIYOT – INNOVATSION RIVOJLANISHNING KALITI	90
Mirzayev Kulmamat Djanakovich, Usmonov Murodjon Dusmurot o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ «ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ» В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	93
Сайёра Насимовна Хамраева	
SABZAVOT (SHIRIN) MAKKAJO'XORI AJRATILGAN MOSLANUVCHAN NAV-DURAGAYLARINI ASOSIY VA TAKRORIY EKINLAR SIFATIDA TURLI MUDDATLARDA YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	97
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Nurillaev Ilhom Xolbek o'g'li, Jabborov Botir Shukurovich	
ZAMONAVIY BOZOR MUNOSABATLARIDA SAVDONI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY JIHATLARI	101
Ivatov Irisbek	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	105
Yadgarov Akram Akbarovich, Abdiyeva Flora Botir qizi	
GREEN ECONOMY: GLOBAL PERSPECTIVE AND UZBEKISTAN'S PATH	110
Dilmurod Mirza-Akhmedovich Rasulev, Dildorakhon Ulugbek kizi Shomuradova	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TARG'IB QILISH BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI	113
Musayev Bekjon Shukurillayevich	

TURIZM INDUSTRIYASINI BARQAROR STRATEGIK RIVOJLANTIRISHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR TAHLILI	116
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
ЗЕЛЁНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ФАКТОРЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	120
Орипов Ильхом Абдуллаевич	
Перспективы развития цифровой трансформации в Республике Узбекистан	128
Мусабеков Джорабек Хакимджанович, Воронин Сергей Александрович	
YASHIL IQTISODIYOT – BARQAROR RIVOJLANISHNING MUHIM OMILI SIFATIDA.....	133
G.Erkayeva	
Barqaror ish o'rinlarini yaratishda yashil iqtisodiyotning o'rni	138
Qo'chqorov G'aybulla Fayzullayevich, Qo'ziyeva Shaxnoza Bozor qizi	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	141
Фазлитдин Бахадирович Аминов	
RESPUBLIKADA EKOLOGIK TOZA MAHSULOT YETISHTIRISH ASOSIDA ELEKTRON SAVDONI RIVOJLANTIRISH.....	145
Q. J. Mirzayev, F. F. Ulug'murodov	
Qoraqalpog'istonda sanoatni restruktizatsiyalash va yashil iqtisodiyotni rivojlantirish: muammolar, istiqbollar va statistik tahlillar	150
Abipova Gulmira Salavatdinovna	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARINI RIVOJLANTIRISHDA AGLOMERATSIYANING AHAMIYATI.....	153
Xusainov Oybek Jabborovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINING KOMPANIYA UCHUN AHAMIYATI.....	156
Ergashev Toxir Kurbanovich, Toxirova Nigora Zokirjon qizi	
CHORVACHILIK KLASSTERLARI VA AGLOMERATSION RIVOJLANISH: O'ZARO TA'SIR VA SYNERGIYALAR	161
Xusainov Oybek Jabborovich 161	
HUDUDLARNING INNOVATSIYON SALOHİYATINI VAHOLASH	165
J.A. Ismatullayev, A. Do'lanov	
СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	171
Нафасов Тохиржон, Г. П. Эркаева	
Mamlakatimizda ishsizlikni kamaytirishga qaratilgan islohotlar.....	174
Djurayev Olimjon Narkulovich	
USE OF THE ADVANCED EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES OF FARMING AND HOUSEHOLDS....	178
Ochilova Nargiza Akramovna	
SHAHAR AGLOMERATSIYALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	181
Xidayatova Nigora Shorakibovna	
IQTISODIY O'SISHDA MEHNAT MIGRATSIYASINING AHAMIYATI.....	184
Djurayev Olimjon Narkulovich, Saidakbarov Jamshid Ne'matullo o'g'li	
TURIZMNIDA RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	189
Qosimov Jahongir	
РЫНОК ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ В ТУРИЗМЕ В УСЛОВИЯХ ДИВЕРСИФИКАЦИИ И ДЕМОКРАТИЗАЦИИ ГОСТИНИЧНОЙ ИНДУСТРИИ.....	192
Ташмаматов Садирдин Нажмиддинович	
O'zbekistonda turizm sohasida faoliyat yuritayotgan kadrlar malakasini oshirishda dual ta'limdan foydalanishni boshqarish.....	196
Ochilov Akram Odilovich, Xamidova Mo'tabarxon Abdumalik qizi	
МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ TASHKILOTLARIDA AUTSORSING XIZMATLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	201
Nasiba Ergasheva	
KORXONALARDA XODIMLARNI BOSHQARISHNING ASOSIY TAMOYILLARI	207
Djurayev Olimjon Narkulovich, Nurullayeva Vazira O'ktamovna	
ЗЕЛЁНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ	211
Номазов Бахром Бобомурадович	

ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ESG В ФИНАНСОВУЮ СФЕРУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	215
Алимова Азиза Шерзатовна	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND DIGITAL TECHNOLOGIES ON MANAGEMENT	219
Ergashev Tokhir Kurbanovich, Tohirova Nigora Zokirjon kizi	
O‘ZBEKISTONNING “YASHIL IQTISODIYOT STRATEGIYASI”NI AMALGA OSHIRISHNING ZARURIYATI VA ISTIQBOLLARI	224
Ergasheva Nazira Muratovna, Soyibov Mirjon Bekjonovich	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УСЛУГ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ И КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ	227
Алимова Муниса Юлчиевна	
РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕЁ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗНАЧИМОСТИ.....	232
Расулов Нозимжон Набиджонович	
AGLOMERATSIYA VA IQTISODIY O‘SISH: SABAB–OQIBAT ALOQASI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)	236
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
KORXONALARNING SOLIQ IDORALARIDA HISOBGA OLINISHIDAN HOSIL BO‘LGAN ORTIQCHA TO‘LOVLARINI VOJXONA TO‘LOVLARIDA HISOBGA OLISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	239
Boykabilov Bahodir Mustafaevich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARGA INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI	242
Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Bozorov Yashnarbek Xayrulla o‘g‘li	
ORGANIK QISHLOQ XO‘JALIGIDA “IXTISOSLASHTIRILGAN AGROKOOPERATIV” TASHKIL ETISH ORQALI TA‘MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH.....	248
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA‘LIM MUASSASALARINING MOLIYAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHI UCHUN ZAMONAVIY HUQUQIY ASOSLARI.....	254
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
TURIZMNING MADANIY-TARIXIY RESURSLARI: ASOSIY TUSHUNCHALAR VA TAMOYILLAR	258
Ruzmanov Dilshod Usmanovich	
BARQAROR TURIZM DESTINATSIYALARINING SIG‘IMINI BAHOLASH METODIKASI.....	262
Ibroximov Nodirbek Xasanovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМЫЕ ИСТОЧНИКИ ЭНЕРГИИ КАК ОСНОВА ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	266
Хусаинов Равшан Рахимович	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ И ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	272
Раимова Муборак Джураевна	
“YASHIL IQTISODIYOT”NING ASOSIY XUSUSIYATLARI	276
Djumayev Asqar Xaydarovich	
RAQAMLI MARKETINGNING ISTE‘MOLCHI XULQ-ATVORIGA TA‘SIRI.....	281
Raimova Muborak Jurayevna, Dilmurodov O‘tkir	
HUDUDNING IJTIMOIY-IQTISODIY SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	287
SH.A. Buriyev	
SAVDO XIZMATLARINING ASOSIY FAOLIYAT KO‘RSATKICHLARI TIZIMINI BAHOLASH.....	291
Muxamedova Aziza Ravshanovna	
YASHIL IQTISODIYOT VA GLOBAL IQLIM O‘ZGARISHI: YASHIL IQTISODIYOTNING IQLIM O‘ZGARISHINI YENGISHDAGI O‘RNI VA GLOBAL HAMKORLIK.....	295
Usmonov Murodjon Xolmurod o‘g‘li, Ulug‘bek Eshmaxmatov	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА.....	299
Абдулов Дамир Рустамович	
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISH ISTIQBOLLARI	305
Yuldashev Shamsiddin Qiyamiddinovich, Boliyeva Baxora Farxodovna	

ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА: КОНЦЕПЦИИ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	308
Туляганова Шахноза Самукджановна	
O‘TA ERTAGI TARVUZNING HIMOYALANGAN JOYLAR UCHUN MOSLANUVCHAN NAV VA DURAGAYLARINI AJRATISH, ULARNI TURLI O‘G‘IT ME‘YORLARIDA HOSILDORLIGI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	311
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Amirov Xamidulla Suyunovich, Umirova Durdona Muqum qizi	
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛОДООВОЩНОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ	315
Уралов Элшод, Вельм М.В.	
DEVELOPMENT STRATEGY AS A MODEL OF PROGRESS IN HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	320
Abdiev Alimardon	
ОСОБЕННОСТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕКТОРА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ И РАЗВИТИЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	322
Мухаммадбобур Салимов	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA TA‘SIR ETUVCHI OMILLAR.....	326
Suyunov Jabbor Mahmudovich	
“SALOHIYAT” TUSHUNCHASINING MAZMUNI VA IQTISODIY-IJTIMOY MOHIYATI.....	331
Zoirov G‘olibjon Toshtemir o‘g‘li	
DAVLAT BOSHQARUVIDA SUN‘IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI	334
Salimov Muhammadbobur Qodir o‘g‘li	
O‘QUV JARAYONLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	337
Tilakov Sherzod	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING XALQARO TAMOYILLARI ASOSIDA BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA YASHIL IQTISODIYOTNING AHAMIYATI.....	340
Sattarov Umirzoq, Ro‘ziev Zafar Ikromovich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O‘ZBEKISTONDA SANOAT XOM ASHYOLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH TENDENSIYALARI.....	343
Xazratov Sarvar Ibragimovich	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KADRLAR TAYYORLASHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	348
G‘aniyev Shaxzod Shuhrat o‘g‘li, O‘rinov Diyorbek Xolmo‘min o‘g‘li	
QASHQADARYO VILOYATI O‘QUV MARKAZLARI VA KURSLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	353
Tilakov Sherzod Akbarovich	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT ISHLAB CHIQRISH VA SOTISH SIFATI HAMDA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNI BOSHQARISH YO‘NALISHLARI.....	357
Ochilov Akram Odilovich, Ziyodullayeva Marjona Alisher qizi	
OMMAVIY TADBIRLAR YORDAMIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: O‘ZBEKISTON VA XALQARO TAJRIBA.....	360
Ibragimov Sardorbek Xusanovich	
Анализ цифровой трансформации и её влияния на привлечение инвестиций в регионы Узбекистана.....	365
Рахмонова Дурдона Хасан кизи	
Korxonalar moliyaviy salohiyatini baholashning statistik tahlili.....	370
M.O. Musurmonova	
DIRECTIONS FOR IMPROVING THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM OF THE BANKING SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	377
Kadirov Lutfulla Khalimovich	
PROBLEMS OF EMPLOYMENT IN THE LABOR MARKET OF UZBEKISTAN AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR THEIR SOLUTION	381
Sharopov Temirmalik Rustam o‘g‘li	

“YASHIL” IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ORQALI QASHQADARYO VILOYATI SANOAT KOMPLEKSINI TAKOMILLASHTIRISH	385
U.Shukurov	
Foreign experiences in attracting investments in service industries	390
Hazratkulov Shahboz Boboqul oqli	
YASHIL IQTISODIYOTDA TA'LIMNING ROLI	394
Babayeva Lola Ibragimovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI UCHUN DAVLAT TOMONIDAN YARATILAYOTGAN IMKONIYATLAR.....	398
Xudoyorov Azizbek Avaz o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI YAXSHILASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	404
Safarov Sh. S.	
IJTIMOIIY MENEJMENTDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	408
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Davronova Farangiz	
«Государственный финансовый контроль: Казначейский контроль в бюджетном процессе и перспективы его развития».....	415
Файзуллаева Зилола Равшановна, Д.Х. Пулатов	
YANGI O'ZBEKISTONDA YASHIL RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING ASOSIY JIHATLARI.....	421
Urozoza Shaxlo Hasan qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MASALALARI: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	427
Safarov Shoxrux Sattor o'g'li	
PROSPECTS FOR IMPROVING THE EFFICIENCY OF HUMAN RESOURCES IN UZBEKISTAN	431
Alimardonova Gulfizoda Alimardon kizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI TO'G'RI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI	434
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	

IJTIMOIIY MENEJMENTDA RAQAMLI TRANSFORMATSIIYA: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI

G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li

Ilmiy rahbar, Qarshi davlat universiteti stajyor-o'qituvchisi.

ORCID: 0009-0005-0823-0024

Email: shaxzodganiyev46@gmail.com

Davronova Farangiz

Annotatsiya: Mazkur maqolada ijtimoiy menejmentda raqamli transformatsiyaning ahamiyati, ushbu yo'nalishda xorijiy mamlakatlar tajribasi va ularni O'zbekiston sharoitida joriy etish istiqbollari tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli texnologiyalarning davlat boshqaruvi va ijtimoiy soha tizimlarining samaradorligini oshirishga ta'siri ilg'or xorijiy amaliyotlar misolida o'rganiladi. Shuningdek, O'zbekistonda ijtimoiy menejment sohalarida raqamli transformatsiyani rivojlantirish uchun mavjud imkoniyatlar va muammolar tahlil qilinib, ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy tavsiyalar keltiriladi. Tadqiqot natijalari ijtimoiy boshqaruv jarayonlarini zamonaviy texnologiyalar asosida takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, ijtimoiy menejment, raqamli iqtisodiyot, internet infratuzilmasi, elektron davlat xizmatlari, kiberxavfsizlik, sun'iy intellekt, blokcheyn texnologiyasi, raqamli savodxonlik, innovatsion texnologiyalar, "Raqamli O'zbekiston – 2030", elektron tibbiyot, davlat xizmatlarini avtomatlashtirish.

Abstract: This article explores the importance of digital transformation in social management, analyzing international best practices and the prospects of implementing them in Uzbekistan. The study examines how digital technologies contribute to improving the efficiency of public administration and social sector systems through the lens of advanced foreign experiences. Furthermore, the paper assesses the opportunities and challenges associated with the development of digital transformation in Uzbekistan's social management sectors and offers practical recommendations for addressing these issues. The findings provide scientific and practical value for enhancing social governance processes through modern technologies.

Key words: digital transformation, social management, digital economy, internet infrastructure, electronic government services, cybersecurity, artificial intelligence, blockchain technology, digital literacy, innovative technologies, "Digital Uzbekistan – 2030", e-health, automation of public services.

Аннотация: В статье рассматривается значение цифровой трансформации в социальном менеджменте, анализируется международный опыт в данной сфере и перспективы его внедрения в условиях Узбекистана. В исследовании изучается влияние цифровых технологий на повышение эффективности государственного управления и систем социальной сферы на примере передовой зарубежной практики. Также проведён анализ существующих возможностей и проблем развития цифровой трансформации в сферах социального менеджмента Узбекистана, предложены практические рекомендации по их устранению. Результаты исследования обладают научно-практической значимостью в сфере совершенствования процессов социального управления на основе современных технологий.

Ключевые слова: цифровая трансформация, социальный менеджмент, цифровая экономика, интернет-инфраструктура, электронные государственные услуги, кибербезопасность, искусственный интеллект, технологии блокчейн, цифровая грамотность, инновационные технологии, "Цифровой Узбекистан – 2030", электронное здравоохранение, автоматизация государственных услуг.

Ekspert baholash usuli – sohaga oid ilmiy maqolalar, xalqaro tashkilotlarning hisobotlari hamda mutaxassislar fikrlari asosida tahlillar olib borildi.

Ushbu metodologik asoslar orqali tadqiqot yakunida ijtimoiy menejmentda raqamli transformatsiyani rivojlantirishga oid taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot va ijtimoiy menejmentni rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu jarayon Prezident farmonlari, qarorlari va ilmiy izlanishlar bilan mustahkamlangan bo'lib, unda raqamli transformatsiyaning ahamiyati, istiqbollari va mavjud muammolari chuqur yoritilgan.

Xususan, Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2020-yil 22-sentabr kuni o'tkazilgan videoselektor yig'ilishidagi nutqida raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatni joriy etishning dolzarbligi, mavjud muammolar va kelajakdagi rejalar tahlil qilingan. Davlat rahbari raqamlashtirishni iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili sifatida baholab, bu borada jadal islohotlarni amalga oshirish zarurligini ta'kidlagan.

Ushbu yo'nalishda qabul qilingan eng muhim hujjatlardan biri – “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasi asosidagi PF-6079-sonli Farmon bo'lib, unda davlat xizmatlarini raqamlashtirish, IT sohasini rivojlantirish va elektron platformalarni joriy etish kabi ustuvor yo'nalishlar belgilanadi. Farmonning asosiy maqsadi – iqtisodiyotning barcha sohalarida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish orqali O'zbekistonni texnologik jihatdan ilg'or davlatlar qatoriga qo'shishdir.

Shuningdek, Prezidentning 2020-yil 29-dekabr kuni Oliy Majlisga yo'llagan murojaatnomasida sog'liqni saqlash tizimini raqamlashtirish, masofaviy tibbiy xizmatlarni joriy etish va ona-bola salomatligini ta'minlash masalalari alohida e'tiborga olingan.

Raqamli transformatsiyani jadallashtirish bo'yicha yana bir muhim qaror 2021-yil 17-fevralda qabul qilingan PQ-4996-sonli hujjatdir. Ushbu hujjat sun'iy intellekt texnologiyalarini davlat boshqaruvi, iqtisodiyot va ijtimoiy sohalariga joriy etish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan. Sun'iy intellektni joriy etish orqali davlat xizmatlari sifati oshadi, biznes jarayonlari tezlashadi va fuqarolarga ko'rsatiladigan xizmatlar takomillashadi.

Ilmiy tadqiqotlar ham raqamli transformatsiya jarayonining turli jihatlarini yoritmoqda. X. Muxitdinovning “Raqamli iqtisodiyot” ilmiy-elektron jurnalida chop etilgan maqolasida O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni shakllantirish jarayoni, uning asosiy omillari va istiqbollari tahlil qilingan. Muallifning ta'kidlashicha, raqamli iqtisodiyot nafaqat biznes jarayonlarini osonlashtiradi, balki iqtisodiy samaradorlikni oshirish, bandlikni kengaytirish va aholining farovonligini yaxshilash imkonini beradi.

F. Hakimovning “Raqamlashtirish – Yangi O'zbekiston taraqqiyotining muhim drayveri” nomli maqolasida esa raqamli texnologiyalarning iqtisodiy va ijtimoiy hayotga ta'siri o'rganilgan. Muallif fikricha, davlat tomonidan raqamlashtirish bo'yicha olib borilayotgan siyosat O'zbekistonda yangi innovatsion loyihalar va startaplarni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Raqamli transformatsiyaning mehnat bozoriga ta'siri O. Amanovning “Iqtisodiyotni raqamlashtirish mehnat bozorida bandlik darajasini oshirish omili sifatida” nomli maqolasida keng yoritilgan. Muallifning ta'kidlashicha, raqamlashtirish jarayoni yangi kasblarning paydo bo'lishiga hamda mehnat bozori talablariga mos kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish ayrim an'anaviy ish o'rinlarining qisqarishiga ham olib kelishi mumkinligi qayd etilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy sohalariga oid statistik ma'lumotlar chuqur o'rganildi. Xususan, sog'liqni saqlash, ta'lim, aholiga elektron xizmatlar ko'rsatish va hukumat xizmatlarini avtomatlashtirish sohalaridagi ko'rsatkichlar tahlil qilindi. 1-jadvalga asoslangan holda, “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasining dolzarbligi quyidagi asosiy jihatlar orqali izohlanadi:

1. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish zarurati

Jadval ma'lumotlariga ko'ra, 2022-yilda aholining internet tarmog'iga ulanish darajasi atigi 45 foizni tashkil etgan. 2025-yilgacha bu ko'rsatkichni 100 foizga yetkazish, ya'ni har bir fuqaroni yuqori sifatli internet bilan ta'minlash rejalashtirilgan. 2030-yilga kelib esa, bu ko'rsatkichning barqaror tarzda 100 foiz darajasida saqlanishi mo'ljallangan. Bu esa, o'z navbatida, O'zbekistonning raqamli iqtisodiyotga o'tish jarayonidagi islohotlarni va ularning zaruriyatini yaqqol ko'rsatadi.

Raqamli iqtisodiyot bugungi kunda global miqyosda eng dolzarb va tez rivojlanayotgan yo'nalishlardan biri hisoblanadi. U nafaqat iqtisodiy o'sish, balki samaradorlikni oshirish, yangi ish o'rinlari yaratish va aholining turmush darajasini yaxshilashda ham muhim rol o'ynaydi. Shu sababli, O'zbekiston Respublikasi hukumati “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasini ishlab chiqdi va uning asosiy maqsadi sifatida iqtisodiyotni raqamlashtirish, aholiga qulay va tezkor xizmatlar ko'rsatish, shuningdek zamonaviy texnologiyalarni joriy etish belgilab olindi.

1-jadval. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasining maqsadli ko'rsatkichlari¹.

Ko'rsatkich nomi	O'lchov birligi	Joriy holati	Yillar kesimidagi maqsadlar		
			2022	2025	2030
Ijtimoiy obyektlarning yuqori tezlikdagi Internet jahon axborot tarmog'i bilan ta'minlanganlik darajasi	foiz	45	100	100	100

Raqamli iqtisodiyot bugungi kunda jahon bo'ylab jadal rivojlanayotgan yo'nalishlardan biri bo'lib, u ijtimoiy menejmentning samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Xususan, raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali davlat boshqaruvi tizimi takomillashtirilib, fuqarolar uchun keng imkoniyatlar yaratiladi.

2-jadval. O'zbekistonda internet tarmog'iga mobil aloqa orqali ulangan abonentlar soni (2018–2023 yillar)².

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
7793,7	9022,9	10258,8	12668,6	15651,2	17946,5	20991,8	24017,6	27087,3

2-jadvaldan ko'rinib turibdiki, O'zbekiston Respublikasida internet tarmog'iga mobil aloqa orqali ulangan abonentlar soni yildan yilga ortib bormoqda. 2015-yilda ushbu ko'rsatkich 7,793.7 ming abonentni tashkil etgan bo'lsa, keyingi yillarda izchil o'sish tendensiyasi kuzatilgan. 2016–2017-yillarda abonentlar soni mos ravishda 9,022.9 ming va 10,258.8 mingga yetgan.

2018-yildan boshlab bu o'sish yanada sezilarli tus olgan. Xususan, 2018-yilda mobil internet foydalanuvchilari soni 12,668.6 mingga yetgan bo'lsa, 2019-yilda bu raqam 15,651.2 mingni tashkil etgan. Keyingi yillarda ham barqaror o'sish kuzatilgan bo'lib, 2020-yilda 17,946.5 ming, 2021-yilda esa 20,991.8 ming abonent mobil internet xizmatlaridan foydalangan.

2022-yilga kelib mobil internet abonentlari soni 24,017.6 mingga yetgan bo'lsa, 2023-yilda bu ko'rsatkich 27,087.3 mingga ko'tarilgan. Ushbu o'sish tendensiyasi O'zbekistonda raqamli texnologiyalar va internet xizmatlariga bo'lgan talabning ortib borayotganini ko'rsatadi. Shuningdek, so'nggi yillarda mobil aloqa infratuzilmasining rivojlanishi, tariflarning arzonlashishi hamda smartfonlardan keng foydalanish jarayonning jadallashishiga sabab bo'lgan. Shu tariqa, 2015-yildan 2023-yilgacha bo'lgan davrda mobil internet foydalanuvchilari soni deyarli 3,5 baravarga oshgan. Bu esa mamlakatning raqamli iqtisodiyotga o'tish jarayoni jadallashayotganidan dalolat beradi.

3-jadval. Internet tarmog'iga ulangan abonentlar soni, 100 ta aholiga nisbatan (hududlar kesimida)³.

Klassifikator	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
O'zbekiston Respublikasi	26,6	30,2	34,5	40,4	48,8	58,4	65,8	75	82,6
Qoraqalpog'iston Respublikasi	28,2	29,2	33,2	41,4	49	56,1	63,7	68,6	75,7
Andijon viloyati	21,5	24,9	28,2	32,6	39,9	47	55,6	61,4	68,3
Buxoro viloyati	23,9	26,4	29,5	36,9	44,8	52,2	61,4	69,4	75
Jizzax viloyati	21,4	23,6	28,3	35	41,6	47,8	55,6	61,4	67,5
Qashqadaryo viloyati	16,4	18,9	22,5	27,6	35,8	43,6	50,3	55,3	60,6
Navoiy viloyati	30	33,4	36,9	45,6	56	64,4	74,4	83,9	88,8
Namangan viloyati	20,3	23,6	28	35,3	43,1	48,6	56,5	62,9	67,2
Samarqand viloyati	21,4	23,9	27,6	32,6	39,2	45,9	53,5	59,1	65
Surxondaryo viloyati	15,6	17,8	22,2	28,4	36,9	43,4	48,9	55,4	59,9
Sirdaryo viloyati	27,1	28,8	35,2	42,4	52,7	59,2	68,5	75,8	82,8

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "“Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-6079-sonli Farmoni, 05.10.2020 yil. Manba: <https://lex.uz/docs/-5030957>

2 Maqola, X.Muxitdinov, "Raqamli iqtisodiyot" ilmiy elektron jurnali, 9-son. Manba: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-zbekistonda-raqamli-iqtisodiyotning-shakllanib-borish-jarayonlari/viewer>

3 Maqola, Farrux Hakimov, "Taraqqiyot strategiyasi" markazi bo'lim boshlig'i "Raqamlashtirish – Yangi O'zbekiston taraqqiyotining muhim "drayveri" O'zbekiston milliy axborot agentligi rasmiy sayti. Manba: https://uza.uz/oz/posts/raqamlashtirish-yangi-ozbekiston-taraqqiyotining-muhim-drayveri_365850

Toshkent viloyati	9,9	12,6	12,4	17,6	34,5	42,5	50,9	56,9	64,7
Farg'ona viloyati	21,6	24,9	29,2	34,1	41,8	51,2	74,4	86,7	93,4
Xorazm viloyati	22,6	25,5	32	39	47,1	53,9	62,1	68,4	75
Toshkent shahri	103,5	118,7	129,7	135,1	139,7	174,9	151,5	185,1	209,2

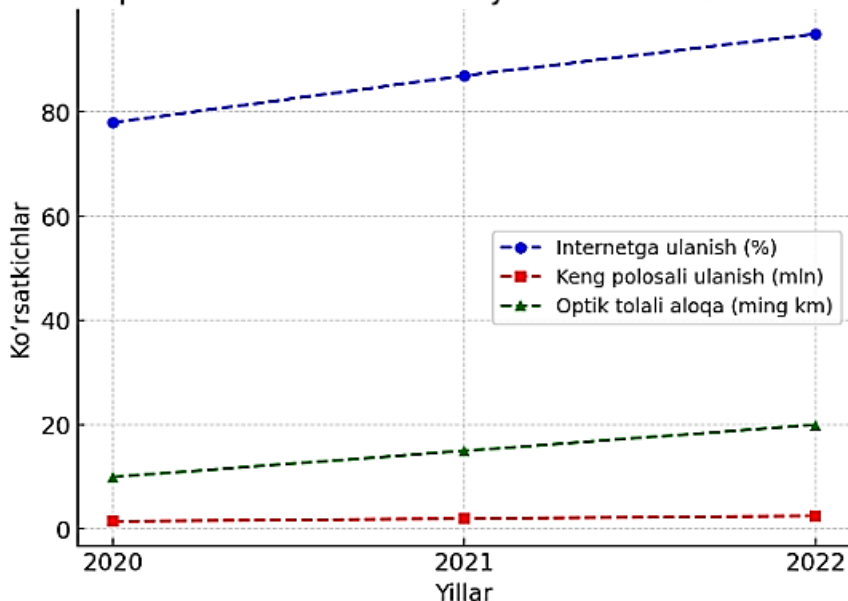
O'zbekiston Respublikasida internet tarmog'iga ulangan abonentlar soni yildan yilga ortib bormoqda. 2015-yilda har 100 nafar aholiga nisbatan 26,6 ta internet abonentlari to'g'ri kelgan bo'lsa, 2023-yilga kelib bu ko'rsatkich 82,3 taga yetgan. Bu esa mamlakatda internet xizmatlaridan foydalanish darajasining sezilarli oshganini ko'rsatadi.

Hududlar kesimida tahlil qilinganda, Toshkent shahri eng yuqori ko'rsatkichga ega ekani ko'rinib turibdi. 2015-yilda poytaxtda 100 nafar aholiga 103,5 ta internet abonentlari to'g'ri kelgan bo'lsa, bu raqam 2023-yilda 209,2 taga yetgan. Bu esa internetdan foydalanish aholining umumiy sonidan ikki baravar ortiq ekanligini anglatadi. Shuningdek, Farg'ona viloyati ham yuqori natijalarga erishib, 2023-yilda 93,4 foizga yetgan. Namangan viloyatida ham internet abonentlari soni jadal oshgan bo'lib, 2015-yildagi 20,3 dan 2023-yilda 83,7 taga yetgan.

Barcha hududlarda internet abonentlari sonining ortishi kuzatilgan bo'lsa-da, ayrim viloyatlarda bu jarayon nisbatan sust kechmoqda. Xususan, Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlarida ushbu ko'rsatkich boshqa hududlarga nisbatan pastroq bo'lib, mos ravishda 57,9 va 59,9 ni tashkil etgan. Bu esa ushbu hududlarda internet infratuzilmasining rivojlanishi boshqa viloyatlarga qaraganda sustroq kechayotganini ko'rsatishi mumkin.

Umuman olganda, 2015–2023-yillar oralig'ida internet abonentlari sonining keskin ortgani kuzatilmog'da. Bu o'sish mobil aloqa va internet xizmatlariga bo'lgan talabning ortib borayotganini hamda telekommunikatsiya infratuzilmasining kengayayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, hududiy tafovutlar mavjud bo'lib, internetga ulanish darajasi poytaxt va yirik shaharlar bilan chekka hududlar o'rtasida sezilarli farq qilmoqda. Bu esa mamlakatning raqamli rivojlanishini ta'minlash uchun yanada keng qamrovli strategik yondashuvni talab qiladi.

Raqamli infratuzilmani rivojlantirish ko'rsatkichlari

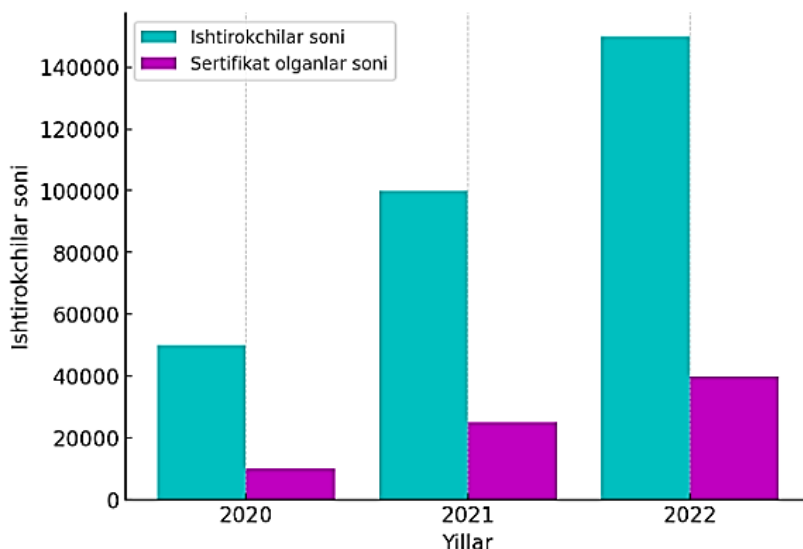
1-rasm. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish ko'rsatkichlari⁴.

Keltirilgan 1-rasm internet infratuzilmasining rivojlanishini aks ettiradi. 2020-yilda internetga ulanish darajasi 78% ni tashkil etgan bo'lsa, 2022-yilga kelib 95% ga yetgan. Bundan tashqari, keng polosali internet portlari ham ortib borgan. 2020-yilda 1,5 million port mavjud bo'lsa, 2022-yilga kelib ularning soni 2,5 millionga yetgan. Optik-tolali aloqa liniyalarining uzunligi esa 2020-yildagi 10 000 km dan 2022-yilda 20 000 km ga yetgan, bu esa ikki barobarga o'sish demakdir.

4 Maqola, Otabek Amanov, "Iqtisodiyotni raqamlashtirish mehnat bozorida bandlik darajasini oshirish omili sifatida" Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot jurnali. Manba: https://www.researchgate.net/publication/378505994_Iqtisodiyotni_raqamlashtirish_mehnat_bozorida_bandlik_darajasini_oshirish_omili_sifatida

“Bir million o‘zbek dasturchilari” loyihasi yoshlarni IT sohasiga jalb qilishda muhim qadam bo‘ldi. 2020-yilda ushbu loyiha doirasida 50 000 kishi ishtirok etgan bo‘lsa, 2022-yilga kelib bu ko‘rsatkich 150 000 ga yetgan. Shuningdek, loyiha davomida sertifikat olganlar soni ham oshib bormoqda. Agar 2020-yilda 10 000 kishi sertifikat olgan bo‘lsa, 2022-yilga kelib bu ko‘rsatkich 40 000 ga yetgan. Mazkur ko‘rsatkichlar O‘zbekistonda raqamli transformatsiya jarayonining izchil olib borilayotganini ko‘rsatmoqda. (2-rasm)

2-rasm. “Bir million o‘zbek dasturchilari” loyihasi natijalari (2020–2022).

Internet foydalanuvchilari sonining ortishi, davlat xizmatlarining raqamlashtirilishi, IT ta’limning rivojlanishi va raqamli infratuzilmaning kengayishi – bularning barchasi mamlakatning raqamli iqtisodiyotga moslashayotganidan dalolat beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O‘zbekistonda ijtimoiy menejment va raqamli transformatsiya jarayonlari izchil rivojlanayotgan bo‘lsa-da, ushbu yo‘nalishda hali ham qator muammolar mavjud. Quyida asosiy muammolar va ularning yechimlari keltirilgan:

Birinchi muammo – raqamli infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmagani. Ayniqsa, hududlar bo‘yicha internet qamrovi va tezligi o‘rtasidagi tafovut mavjud bo‘lib, qishloq joylarda raqamli xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari ancha cheklangan. Mazkur muammoni hal etish uchun raqamli infratuzilmani rivojlantirishga yo‘naltirilgan investitsiyalar hajmini oshirish, optik-tolali internet tarmoqlarini kengaytirish va mobil aloqa xizmatlarining sifatini yaxshilash talab etiladi. Ayniqsa, chekka hududlarni qamrab olish ustuvor ahamiyat kasb etadi.

Ikkinchi muammo – aholining raqamli savodxonligi pastligi. Ko‘plab fuqarolar elektron davlat xizmatlaridan foydalanishda qiynalmoqda, raqamli texnologiyalarni samarali qo‘llash ko‘nikmasi yetarli emas. Bu muammoni bartaraf etish uchun aholining raqamli savodxonligini oshirish bo‘yicha maxsus o‘quv dasturlari va kurslarni tashkil etish, elektron xizmatlardan foydalanish bo‘yicha amaliy ko‘mak berish tizimini shakllantirish zarur.

Uchinchi muammo – davlat xizmatlarini raqamlashtirishda to‘liq integratsiyaning yo‘qligi. Hozirda davlat organlari o‘rtasida ma’lumotlar almashinuvi to‘liq avtomatlashtirilmagan bo‘lib, bu esa xizmatlarning sekinligi va noqulayligiga olib kelmoqda. Yechim sifatida – davlat xizmatlarini yagona elektron tizimga integratsiya qilish, idoralararo yagona ma’lumotlar bazasini yaratish va sun‘iy intellekt asosida avtomatlashtirilgan xizmat ko‘rsatishni yo‘lga qo‘yish zarur.

To‘rtinchi muammo – kiberxavfsizlik tahdidlari va ma’lumotlar himoyasining zaifligi. Raqamli transformatsiya jarayonining kengayishi bilan birga kiberxavfsizlikka oid tahdidlar ham ortib bormoqda. Shaxsiy ma’lumotlarning himoyasida kamchiliklar mavjud. Bu muammoga yechim sifatida kuchli milliy kiberxavfsizlik strategiyasini ishlab chiqish, davlat va xususiy sektorda axborot xavfsizligi tizimini takomillashtirish va tegishli qonunchilik bazasini mustahkamlash zarur.

Beshinchi muammo – innovatsion texnologiyalarning yetarli darajada joriy etilmagani. Xususan, sun‘iy intellekt, blokcheyn, “Big Data” kabi ilg‘or texnologiyalar ijtimoiy menejment tizimida keng tatbiq etilmayapti. Yechim sifatida, texnologik innovatsiyalarni joriy etish bo‘yicha ilg‘or xorijiy tajribalarni o‘rganish, startaplarni qo‘llab-quvvatlash hamda davlat-xususiy sheriklik asosida yirik innovatsion loyihalarni amalga oshirish

talab etiladi. Bu esa xarajatlar ko'lamining kengayishiga olib keladi, biroq uzoq muddatli istiqbolda yuqori samaradorlikni ta'minlaydi.

Umuman olganda, O'zbekistonda raqamli transformatsiya jarayoni jadal sur'atlarda rivojlanmoqda, biroq yuqorida qayd etilgan muammolar uning samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Mazkur muammolarni bartaraf etish orqali raqamli iqtisodiyot va ijtimoiy menejment tizimining rivojlanishida yangi imkoniyatlar yuzaga keladi. Kelgusida texnologik infratuzilmani modernizatsiya qilish, aholining raqamli savodxonligini oshirish va ilg'or texnologiyalarni keng joriy etish orqali O'zbekiston ijtimoiy boshqaruv tizimini yanada takomillashtirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida 2020-yil 22-sentabr kuni tarmoq va hududlarda raqamli iqtisodiyot hamda elektron hukumatni joriy qilish masalalari bo'yicha videoselektor yig'ilishidagi nutqi. Manba: <https://president.uz/oz/lists/view/3848>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-sonli farmoni. Manba: <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>
3. Shavkat Mirziyoyev: Ona va bola sog'lig'iga e'tibor – jamiyatga, kelajakka e'tibor. Prezidentning Oliy Majlis va xalqimizga Murojaatnomasi, 2020-yil 29-dekabr. Manba: <https://president.uz/oz/lists/view/4051>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2021-yil 17-fevraldagi PQ-4996-sonli qarori.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-sonli farmoni. Manba: <https://lex.uz/docs/-5030957>
6. X. Muxitdinov. "O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning shakllanib borish jarayonlari." Raqamli iqtisodiyot ilmiy elektron jurnali, 9-son. Manba: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-zbekistonda-raqamli-iqtisodiyotning-shakllanib-borish-jarayonlari/viewer>
7. F. Hakimov. "Raqamlashtirish – Yangi O'zbekiston taraqqiyotining muhim drayveri." Taraqqiyot strategiyasi markazi bo'lim boshlig'i maqolasi, O'zbekiston Milliy axborot agentligi rasmiy sayti. Manba: https://uza.uz/oz/posts/raqamlashtirish-yangi-ozbekiston-taraqqiyotining-muhim-drayveri_365850
8. O. Amanov. "Iqtisodiyotni raqamlashtirish mehnat bozorida bandlik darajasini oshirish omili sifatida." Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot jurnali. Manba: https://www.researchgate.net/publication/378505994_Iqtisodiyotni_raqamlashtirish_mehnat_bozorida_bandlik_darajasini_oshirish_omili_sifatida

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. № 3. navbatdan tashqari son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>